

Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum
22 november 2018
Contactpersoon
Olfert Koning
Ons kenmerk
227893/2018
Onderwerp
AO Gevangeniswezen en tbs

Bijlage(n)
-
Doorkiesnummer
06-29020035
Uw kenmerk

Geachte leden van de Vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,

Op 28 november komt uw commissie bijeen voor een Algemeen Overleg over het gevangeniswezen en de tbs. GGZ Nederland wil u graag in aanloop naar deze vergadering meenemen in de stand van zaken in de forensische zorg. In deze brief gaan we in op de meerjarenovereenkomst forensische zorg, weigerende observandi en de voorbereiding op de Wet forensische zorg.

Veiligheid en kwaliteit forensische zorg

Afgelopen zomer hebben GGZ Nederland, het ministerie van Justitie en Veiligheid, de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, RIBW Alliantie en de Federatie Opvang een meerjarenovereenkomst gesloten om de veiligheid en kwaliteit in de forensische zorg te verbeteren. Dat dit nodig was bleek uit diverse kritische rapporten over de veiligheid in de sector, waarover wij afgelopen voorjaar ook bij uw Kamer de noodklok hebben geluid. GGZ Nederland is blij dat er nu een akkoord ligt waarmee kan worden ingezet op herstel in de sector. Door een combinatie van afspraken over het verminderen van de regeldruk, verbeteren van de situatie op de arbeidsmarkt en een financiële injectie moeten kwaliteit en veiligheid opnieuw gewaarborgd worden. Deze afspraken zijn wat ons betreft een zeer belangrijke eerste stap om dit te doen. Echt herstel moet de komende jaren worden bereikt. Bijvoorbeeld door de administratieve lasten daadwerkelijk met 25 procent te verminderen of het aantrekkelijker te maken nieuw personeel aan te trekken.

Voor zorgaanbieders is het van wezenlijk belang dat er een periode van bestuurlijke rust in en rond de sector aanbreekt. Een periode waarin we de ruimte krijgen om de afspraken uit het meerjarenakkoord goed uit te werken. De afgelopen jaren is het zorglandschap door decentralisaties, nieuwe inkoopmethodes, financieringssystemen en wetgeving vrijwel continu in verandering. Ook de komende jaren komt er veel op de aanbieders af, zoals de implementatie van de Wet forensische zorg, de Wet Verplichte ggz en aanpassing van indicatiestelling en plaatsing. Deze continue beweging zorgt voor onrust en een hoge werkdruk en heeft daarmee effect op zorg voor patiënten.

Op dit moment ligt er op het gebied van veiligheid en kwaliteit een forse, maar haalbare, opdracht waar aanbieders zich –samen met de taskforce Forensische Zorg- keihard voor gaan inzetten. We hopen dat uw Kamer ons hierbij wil ondersteunen door rekening te houden met de draagkracht van onze sector bij nieuwe wet- en regelgeving.

Weigerende observandi

Op de agenda van het overleg staat ook de voorgestelde aanpak van de weigerende observandi. GGZ Nederland ziet het liefste dat iedereen die dat nodig heeft de juiste behandeling krijgt. Voor sommige mensen betekent dit de tbs-maatregel. Het is ons een doorn in het oog mensen de behandeling die ze wel nodig hebben niet krijgen, omdat ze niet meewerken aan onderzoek. Helaas blijkt de weigeraars-problematiek een ingewikkeld fenomeen, waarop het lastig antwoorden vinden is.

Belangrijk is dat de oplossing aan de voorkant van het systeem wordt gezocht, door betere signalering en meer onderzoeksmogelijkheden. GGZ Nederland denkt dat de door minister Dekker voorgestelde maatregelen hierin voor succes kunnen zorgen. Expertisebundeling bij rechters, officieren van Justitie en rapporteurs kan zorgen voor betere signalering van het vermoeden van een stoornis, net zoals de lopende pilots laten zien dat er met een langere observatietermijn ook winst kan worden geboekt.

Daarnaast moet ook goed gekeken worden naar de achterkant van het systeem. Tbs blijft immers een maatregel gericht op behandeling met als einddoel resocialisatie wanneer dit weer veilig mogelijk is, geen alternatief voor een levenslange straf. In dat licht is het goed dat de minister het beleidskader Langdurige Forensisch Psychiatrische Zorg (LFPZ) op enkele punten aanpast. Dit type maatregelen kan helpen om verdachten het idee te geven dat de tbs-maatregel voor hen een kans is en de deelname aan observaties verbeteren.

Eerdere signalering en behandeling

Tot slot willen we meegeven dat een goede signalering van de psychiatrische problematiek van verdachten en delinquenten in alle fasen van het strafproces belangrijk is. Hierbij is het goed verder te kijken dan alleen naar de weigeraars in het kader van de tbs, maar ook naar de signalering van psychiatrische problematiek in bijvoorbeeld het gevangeniswezen en de aanpak hiervan. GGZ Nederland denkt dat hierin nog veel mogelijk is, bijvoorbeeld door de screening op psychiatrische problematiek te verbeteren en wanneer de problematiek eenmaal geconstateerd is ook de behandelmogelijkheden te vergroten; bijvoorbeeld door het verbeteren van het behandelklimaat in PI's en door het beter faciliteren van zorgverlening door ggz-aanbieders.

We hopen ook dat hiermee voldoende rekening wordt gehouden bij het nieuwe stelsel van de voorwaardelijke invrijheidstelling. Op dit moment krijgen onze leden al vaak te maken met gevangenen waarbij het resterende strafdeel dermate kort is, dat van een fatsoenlijke 'stok achter de deur' om behandeling af te dwingen geen sprake is. Hierdoor nemen de kansen op een succesvolle behandeling, waarin kan worden gewerkt aan recidivevermindering eerder af dan toe. In de huidige voorstellen lijken de termijn van voorwaardelijke invrijheidstelling eerder te verkorten. Dit maakt het des te belangrijker dat er eerder tijdens de straf voldoende aandacht is voor psychische problematiek.

Wet forensische zorg

Tot slot vragen we uw aandacht voor de Wet forensische zorg. Op 1 januari aanstaande

GGZNEDERLAND

treedt de nieuwe Wet forensische zorg in werking. Op dit moment wordt nog hard gewerkt aan de onderliggende regelgeving bij deze wet en de vertaling hiervan naar de praktijk. We doen, ondanks de uiterst korte voorbereidingstijd, ons uiterste best alles gereed te hebben voor de inwerkingtreding.

- *Kunt u de minister vragen hoe hij aankijkt tegen de korte implementatietijd voor zorgaanbieders en hoe hij denkt over de rol en de omgang hiermee door toezichthoudende instanties?*

Voor vragen of toelichting over deze brief kunt u contact opnemen met Olfert Koning (adviseur public affairs: okoning@ggz nederland.nl / 06-29020035).

Met vriendelijke groet,

mevrouw drs. V.J.W.C. Esman-Peeters
directeur